

== Velja po pošti: ==
Za celo leto naprej . K 28.—
za pol leta " " " 13.—
za četrť leta " " " 6-50
za en mesec " " " 2-20
za Nemčijo celoletno " 29.—
za ostalo inozemstvo " 35.—

V Ljubljani na dom:
Za celo leto naprej . K 24.—
za pol leta " " " 12.—
za četrť leta " " " 6.—
za en mesec " " " 2.—
V upravl. prejem. mesečno K 1-70

SLOVENE

== Inserati: ==
Enostolna petlitvrsta (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat " 13 "
za trikrat " 10 "
za večkrat primeren popust.

Poslano in rekl. notice:
enostolna petlitvrsta (72 mm)
30 vinarjev.

== Izhaja: ==
vsak dan, izvenim nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopis se ne vraća; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. —
Avstr. poštna hran. račun št. 24.797. Ogrske poštna
hran. račun št. 26.511. — Upravniškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 4 strani.

Kranjske deželne hidroelektrične naprave.

V zadnjem zasedanju kranjskega deželnega zbora je podal poročevalec odseka za deželne naprave, poslanec Piber zanimivo poročilo o pomenu in važnosti električnih naprav. Govornik je izvajal:

Visoka zbornica! Pri vseh gospodarskih napravah in podjetjih, zlasti pa še pri javnih, je treba gledati v prvi vrsti na to, da se ne ozira samo na sedanjost, ampak tudi na prihodnost. Nikomur bi se pred kakimi 20 leti niti ne bilo sanjalo, da bo elektrika napravila tako velikansko prepreko, kakor ga danes vidimo, in vendar je vse to takorekoč šele prva doba njenega razvoja. Nove iznajdbe pri električnih strojih na eni strani, na drugi strani pa gorostasno podražanje premoga in karbida bodo morda v prihodnjem desetletju že dokazali, kako previden in daljnogleden je bil naš deželni odbor, da je tako važno gospodarsko strujo pravočasno vzel v roke, predno bi sebični spekulant največji zaklad kranjske dežele, to je njene vodne sile, vzeli v svoje roke in v sebične namene izrabili.

Res pri nas strankarska strast tudi to trudapolno delo deželnega odbora prezira in zaničuje, vendar pa lahko beremo po raznih tujih časopisih, kako se drugod javni faktorji trudijo uporabljati vodne sile. Vodna sila ima namreč v javnem oziru le takrat veljavo in je poceni, ako se velike vodne stopnje izkoriščajo, ne pa male, pretrgane stopnje.

Visoka zbornica! Kako so druge države in dežele upoštevale in izrabljale vodne sile, za to naj navedem samo nekaj dokazov. Začnimo z Nemčijo. Razvoj elektrike se kaže posebno v Nemčiji v zadnjih šestih letih. Statistika koncem leta 1911. izkazuje okroglo 2700 električnih naprav. Od časa 1. aprila 1905 do 1. aprila 1911 so narastla podjetja od 0-62 na 15 milijonov kilovatov in priklonpa cena od 0-65 na 2-5 milijonov kilovatov.

Naj omenjam dalje Italijo. Najbolj je hidroelektrika razvita ravno v Italiji. »Società generale italiana Edison« ima obratnega kapitala 35 milijonov lir in poleg tega še celo vrsto manjših hidroelektričnih naprav s 14

milijoni obratnega kapitala, n. pr. v Palermo, Rabbiate itd. Druga tvrdka je »Società Lombarda« z 19 milijoni obratnega kapitala, tretja »Società idroelettrica Italiana«, ki ima 15 milijonov lir obratnega kapitala.

To so največje tvrdke; vseh skupaj jih je nad 200, in sicer z 250.000 konjskimi silami v Zgornji Italiji, z 20.000 konjskimi silami v Srednji Italiji in s 15.000 konjskimi silami v Spodnji Italiji. V teh pa niso vštete male naprave. In vse to se je izvršilo v 15 letih!

Tudi Švica je do leta 1907. investirala 160 milijonov frankov za velike hidroelektrične naprave; pri tem pa niso vštete mestne elektrarne in družbe pod kapitalom 1 milijona frankov. Vsega skupaj je v Švici v hidroelektrične naprave investiranih nad 300 milijonov kapitala.

Opozorim naj še na nekatere električne naprave, ki so se izvršile v naši bližini. Tako jih ima Koroška v Celovcu in Beljaku, Štajerska v Peggau-u in Lebringu, izvršeni so pa tudi že projekti za Dravo pri Ptuj in Mariboru in dalje za Knittelfeld s 5000 do 8000 konjskimi silami. Dalje ima izvršen projekt tudi že samostan benediktincev v Admontu, in sicer za napravo s približno isto silo in istega tipa, kakor Završnica. Za Goriško se izdeluje in je deloma že izvršen projekt za Sočo, pri nas pa se more dosedaj ponašati le strojna električna zadruga v Sorici z 20 konjskimi silami. Poglejte, ljudje po hribih razumejo razvoj modernega gospodarskega življenja v svojo korist!

Kaj je pa z našim Bledom? Pred več leti je hotel občinski odbor blejski s 5 sosednimi županstvi sam zgraditi lastno elektrarno na Bledu; izvoljen je bil že poseben odbor in inženir Tobell je že tudi napravil načrte, Deželni odbor je pa z ozirom na to, da hoče sam ustanoviti električno napravo za Bled in okolico v Završnici, preprečil to akcijo blejske občine, kar je bilo edino pametno, ker je gotovo, da bi bili troški, če bi se bila stvari lotila ena sama občina ali pa dotične bližnje občine, znašali najmanj še enkrat toliko, kakor bode stala naprava v Završnici.

Toliko sem hotel omeniti vobče, da se bo bolje upoštevala korist električnih naprav tudi pri nas, kjer je stvar šele v povojih.

V velika podjetja se privatniki z uspehom spuščati ne morejo, ker je zanje tudi financiranje predrago.

Seveda zadostujejo gospodarskim potrebam ljudstva v manjših postranskih dolinah tudi manjše naprave, kakor prej omenjena v Sorici.

Sicer pa pri nas ljudje čedalje bolj uvidevajo korist vodnih naprav in so referentu deželnega odbora gospodu dr. Lampetu hvaležni, da je rešil deželi njene vodne sile. Vsak, ki živi med ljudstvom, vé, kako željno pričakujejo električnih naprav ravno pri nas. Ne omenjam le Bleda kot takega, tamošnjih hotelirjev itd., ampak kmetško ljudstvo splošno težko pričakuje elektrike, ki jo bo rabilo za razne kmetijske stroje, slamožnice itd.

Vsak objektivni človek mora priznati, da dr. Lampe pri svojem prizadevanju nima niti najmanjše koristi in da se je le obremenil z ogromnim delom, katero, kar priznavajo vsi strokovnjaki, najvestneje in z velikimi, ne samo teoretičnimi, ampak tudi praktičnimi študijami izvršuje.

Seveda, za tako delo, za tako akcijo je bilo treba mnogo poguma, potrpečljivosti in tudi trde kože. Toda deželni odbor je imel pred očmi edini cilj, namreč velik gospodarski razvoj kranjske dežele. Zato so tako velika podjetja, kakor osvojitve vodnih moči cele kranjske dežele, v prid njenega prebivalstva; so tudi električne naprave nekaj sekularnega in se ne dajo ceniti za sedanjost, ampak le s sekularnim merilom.

Gospoda moja! Predno se je napravila prva črka za udeležitev teh velikih načrtov, je bilo treba, da je deželni odbor v svojo roko dobil vodne sile, ki bodo prej ali slej prišle v veljavo. Naša dežela je bogata ne le na prirodnih lepota, ampak tudi na prirodnih vodnih silah; to je spoznal tudi tuji kapital in izrabil je to za svoje tovarne na Jesenicah in osvojil si je tam gori in ravnatoko v Trziču vodno moč. To je prav, ker so tovarne dobile za ljudstvo in mu dajejo dela in kruha. Toda, gospodje, ali hočemo zaradi tega vse v nemar puščati in pustiti, da se tuji kapital polasti tudi še vsih drugih vodnih sil in sebe z njimi okoristiti? To bi bilo nazadnjaško in skrajna gospodarska brezbriznost in po pravici bi nam poznejši rodovi očitali, da nismo umevali svoje gospodarske naloge!

Gospoda moja, mi ne smemo domače dežele zaničevati! Kar se je obneslo drugod v prid državi in dežel, se mora obnesti tudi pri nas.

Geografični naš položaj, bližina morja, ki je dandanes parola, naraščanje industrije, svetovne železnice, ki so deloma že zgrajene po naši deželi in se deloma še grade, vse to pridobiva naši deželi vedno večjo gospodarsko prihodnost in za to prihodnost so vodne sile ena glavnih podlag.

Naj preidem sedaj v podrobne načrte. Omenjal ne bom načrtov za uporabo vodne sile med Radoljico in Globokim, ne tristopnega načrta za uporabo Save med Kranjem in Medvodami, ne med Vernikom in Ponovičem — vsaj imate gospodje pred seboj poročilo deželnega odbora. Pač pa se mi zdi potrebno izpregovoriti nekoliko bolj natančno o nameravani električni napravi v Završnici. Vsaj je Završnica predmet raznim kritikom. Eni podjetje odobravajo in željno pričakujejo električnih gonilnih sil, električne razsvetljave, drugi se zopet jeze in s pesimizmom in škodoželjnostjo obsojajo akcijo deželnega odbora. Eni mu očitajo, da dela prehitro, drugi, da postopa prepočasi. Vsem seveda ni mogoče ustreči.

Stvar je pa ta: Deželni odbor pri celi akciji previdno postopa. Dokaz za to je, da se je pričelo s primeroma malim projektom, in pričelo v kraju, kjer je velika potreba za električno moč, bodisi za razsvetljavo, bodisi za gonilno silo.

Pa tudi to dejstvo, da je železniško ministrstvo zaveznik pri vodni akciji, kaže, da se tukaj ne gre za kako nezrelo špekulacijo, temveč za resne naprave.

Ravno projekt Završnica bode koristna šola za izpeljavo drugih projektov, kateri se pač ne bodo izvršili čez noč, temveč polagoma in po gotovih proračunih ne samo za stavbe, temveč tudi za odjemalce. Da se ekonomično postopa, kaže prihranek pri prvem 800 metrov dolgem rovu, skozi katerega bo tekla vodna sila Završnice. Navadno se pri takih podležjih proračun prekorači; v tem slučaju pa se je prihranilo proti proračunu nad 80.000 kron, ker se je izrabila konjunktura, ko so bili mineri poceni. Tudi glede odjemalcev bo Završnica dokazala to, kar je izkušnja dokazala v Švici, Italiji, Nemčiji ali n. pr. na Tirolskem, da bode naprava premajhna in da bode odjemalcev preveč. To se je skoraj povsod dogodilo, ko so se podjetniki strahili in bali neuspehov.

Hvala Bogu, pri Završnici imamo vodne moči in padca dovolj, da se, če bo potreba pokazala, podjetje lahko

LISTEK.

Sl. kitski guverner.
Angleški spisal Conan Doyle.
(Dalje.)

»Kakšen je pa kaj bil Somozob, ko je sedel v luknji?« je vprašal kapitan.

»Prav postaven mož je«, je pojasnil guverner.

»Vedno sem slišal praviti, da je ostuden, rogačoče se rečeč vrag,« je pripomnil častnik.

»O priliki je že znal biti prav grd,« je odvrnil guverner.

»Lovilec kitov iz Novega Bedforda mi je pripovedoval, da ne more pozabiti razbojnikovih oči,« je nadaljeval kapitan. »Bile so menda izredno svetlo-modre s krvavo podplutimi trepalnicami. Ali je to res, gospod guverner?«

»Ej, moje lastne oči mi ne dovoljujejo natančneje si ogledati oči drugih ljudi! Spominjam se pa, da mi je pripovedoval moj pribočnik, da ima takšne oči, kakor ste jih opisali, in pristavil je, da je sodni dvor kar zmedel s svo-

jim pogledom. Ti norci! Sicer je pa sreča zanje, da je sedaj mrtev, kajti bil je človek, ki ni nikdar pozabil razžalitve, in če bi le koga zasačil, bi ga nabasal s slamo in ga obesil kot strašilo na jadrnik.«

Te misli je bil guverner zelo vesel; naenkrat se je začel hihitati in vse telo se mu je treslo od smeha. Tudi mornarja sta se smejala, pa ne tako od srca, kakor dobrodušni stari baron, ker sta dobro vedela, da ni Somozob zadnji morski ropar, ki križa po zapadnem morju, in da bi uagnila čvesti njima samima kakega lepega dne tako groteskna usoda. Nato so odmašili drugo steklenico in so trčili na srečno pot, in guverner je obsedel mirno pri tretji; tako da sta bila mornarja nazadnje vesela, da sta se mogla opravičiti in oditi od mize. Pred vrati se je kapitan sporazumno nasmešnil svojemu častniku, na kar si ta ni mogel kaj, da ne bi izpustil vesele opazke glede komičnega sopotnika. Dosedaj, je rekel, smo se morali bati Somozoba; če naju sedaj le ta Vinozob ne spravi pod mizo! Nato sta šla vsak svojo pot. Eden v svojo kajuto, drugi na svoje mesto. Ko je pa stopil prvi častnik čez štiri ure zopet v kabino, je videl v svojo brezmejno za-

čudenje še vedno guvernerja s svojo komično vlasuljo in s svojimi naočniki pri mizi pokonci; bil je v svoji spalni suknji, kadil je iz pipe in poleg sebe je imel baterijo šestih temnih steklenic. S tihim opravičilom se je umaknil nazaj, da ga ni posilil smeh, in med potjo je mrmral sa mpiri sebi:

»Sveta nebesa! Z bolnim guvernerjem st. kitskim sem pil; Bog me pa obvaruj, da bi moral držati z njim korak, kadar ozdravi!«

Potovanje »Morske Zvezde« je potekalo srečno. Čez tri tedne je že dossegla rokavski preliv. Od prvega dneva je začel dobivati guverner zopet svoje zdravje in predno je preplula ladja pol pota, se je počutil tako dobro, kakor le kdo na ladji; le oči se mu niso hotele zboljšati. To bi lahko služilo braniteljem vina kot nepobiten dokaz, kako prav imajo, ker je ponovil vsak večer prazenjen steklenice, kakor ga je uprizoril prvi dan. In kljub temu je bil že zgodaj zjutraj zopet na krovu, tako svež in čil, kakor najkrepkejši ljudje na ladji, in se je trudil kljub svojim bolnim očem, da bi ničesar ne prezrl; da, ganljivo je bilo videti, kako se je stari gospod za vse zanimal, neutrudljivo povpraševal po jadrnih in po vrveh

in se je goreče trudil, da bi prodrl v vse skrivnosti vožnje po morju. Izposil si je kapitana radi svojih slabih oči v pomoč amerikanskega mornarja — onega, ki je bil izpostavljen v majhnem čolnu; ta ga je vodil okoli in je znal baronu služiti tako dobro, da mu je pomagal celo pri igri s kartami: stal je pri tem za guvernerjem in je štel pike, ker ta ni mogel razločevati »kralja« od »fanta«.

Evanson je služil z veseljem guvernerju, kar je bilo čisto naravno: saj je bil žrtev krutega Somozoba, oni ga je pa maščeval. In tako se mu je kar videlo, kako vesel je bil, če je mogel streči staremu gospodu; orjaški Amerikanec je posojal bolniku svojo roko in je ravnal z njim previdno in pazno, kakor bi bil majhno dete; in zvečer je stal z velikim spoštovanjem za guvernerjevimi stolom v kabini-jedilnici in je polagal svoj surovi kazalec z od dela utrjenim, širokim nohtom na karto, ki jo je moral izigrati. Ko so se peljali mimo prvega angleškega svetilnika, nista imela niti kapitan Scarrow, niti Morgap prvi častnik, mnogo denarja v žepu.

(Dalje.)

razširi in vodna sila izrabi Za sedanjostrebo se je uporabila le zadnja stopnja s padcem 162 metrov. Naprava v Završnici bo stala okroglo 1.200.000 K. Troški ene konjske sile se morejo računati s 600 K. Silotvornost te stopnje znaša 1150 konjskih sil. Zviša se pa lahko, ako bo potreba pokazala, z nadaljnjo stopnjo 122 m padca in če se privzame še tretjo z 157 m padca, torej skupaj na 450 m. Če bi bilo treba, se dobi vsega skupaj lahko 10.000 konjskih sil. Za sedaj zadostuje, vsaj po sedanjih konjunkturah, zadnja stopnja Završnice. Pred rovom je začrtan bajer, nabiralnik, 9 metrov globok, 100 metrov širok in 250 metrov dolg, torej podoben malemu Triglavskemu jezeru. Iz tega nabiralnika se voda izteka v omenjeni 800 metrov dolgi rov in se potem steka s padcem 162 metrov do elektrarne ob Savi.

Toda v tehnično delo se ne bom spuščal, ker nisem strokovnjak. Pri pomnim le, da vsi tehniki in to tudi specialisti, hvalijo precizno in premišljeno delo s tehničnega stališča. Ker je voda tudi konstantna, je trdno pričakovati, da se bo naprava obnesla in v resnici služila v korist prebivalstva.

Gospoda moja, željno pričakuje električne razsvetljave zdravilišče Bled. Rešitev Bleda leži edino v tem, da dobi električno razsvetljavo in pa vodovod. S tem bomo Bled rešili, z drugim ne. Ravnotako pa se veselje motorne moči naši kmetje. Kmetijskih delavcev je vedno manj, motorna moč pa jih bo nadomestovala pri marsikaterih opravilih.

Skušnja uči, da stane uporaba električnega toka za 1 stot rezanice 4 vinarje. Če izvrši kmet to delo z roko, porabi celo uro. Koliko dobiček bo to na času! Naglašam mizarstvo obrt, posebno stavbeno mizarstvo. Sedaj pride, kar se rabi na jugu, vse iz Gradca, Mürrzuschlaga in Ljubna (Poslanec Lenarčič: »Ljubljana pa nima nič opraviti?«). — Nekaj že, ampak kako se bo šele dala ta obrt povzdigniti in kako bo lahko vzcvetela, ko bo imela na razpolago električno silo.

Kakor rečeno, naše ljudstvo se za električno moč silno zanima. Skoraj vsak kmet se priklasi za uporabo in je naravnost užaljen, če gre tehnik, ki povprašuje po odjemalcih, mimo njegove hiše.

Po tarifu stane ena žarnica 16 sveč za eno uro 1 vinar. Najnovejši napredek je uporabljen pri sedanjem tarifu in sedanje moderne žarnice rabijo le od 1—2 vata za eno svečo v eni uri. Iz tega sledi, da bo razsvetljava z elektriko za polovico cenejša, kakor sedanja petrolejka.

Velikega pomena je električna moč v gostilnah in hotelih tudi glede kuhe. Po računih bi stala 15 vinarjev za kilovatno uro. Koristi in direktni dobiček dobi obrtni in kmetijski stan, povzdignil se bo tujski promet, dvignila pa tudi davčna moč prebivalstva.

Električna naprava Završnice bo, vsaj upamo to, silno dvignila našo Gorenjsko, zlasti Bled in okolico, bo pa tudi šola drugim električnim napravam na Kranjskem in s tem važen faktor za gospodarsko povzdigo in kulturni razvoj naše, s prirodnimi vodnimi silami tako bogato obdarjene dežele.

Omenil bi po teh kratkih izjavah njih samo še to-le: Kakor sem že preje rekel, je pri celi akciji soudeležena tudi železnična uprava, oziroma železniško ministrstvo, in vsled tega je upati, da se bo proga Jesenice—Ljubljana prej ali slej tudi posluževala te udobnosti, da se bo na njej vozilo z električnim tokom. To pa bo omogočilo, da bo hitreje in z manj vagoni sledil vlak vlaku, kar bo ogromno podpiralo in dvignilo promet na Gorenjskem. Torej tudi s tega stališča bo naprava koristna in upati je, da bo sploh v vsakem oziru služila v pravo srečo našemu ljudstvu. Prorok seveda ni nihče, po zdravem premišljevanju in po tehničnih poročilih pa smemo vsaj z vso upravičenostjo sklepati, da bo temu res tako, in s tem sklepam. (Živahno odobravanje in ploskanje pri večini.)

Evharistični shod na Dunaju.

Slavnostno zborovanje.

Slavnostna zborovanja se bodo vršila v veliki »Rotundi« v Pratru, ki ima 10.000 sedežev in kjer ima 50.000 ljudi dovolj prostora. Pri otvoritvenem zborovanju v sredo, dne 11. septembra ob 5. uri popoldne bodo pozdravili kongres: papežev legat, kardinal van Rassum, dunajski kardinal Nagl, naučni minister Hussarek, deželni maršal princ Liechtenstein, du-

najski župan Neumayer. Za temi pozdravi bodeta dva govora. Prvi govor bo imel vseučilišni profesor dr. Swoboda. Za njim bo govoril kranjski deželni glavar dr. Šusteršič o: »Sprejemu, razširjanju in obrambi dedščine Kristusove«. — V četrtek od 6. do 8. ure pridige in pontifikalne maše v raznih dunajskih cerkvah; dopoldne shodi raznih sekcij; zvečer od 5. do 7. ure slavnostno zborovanje v Rotundi. Govore: Dr. Josef Bugatto: »V spomin na P. Marka d'Aviano«; Mgr. Josef Rainer iz Amerike: »Tridentinski cerkveni zbor«; Dr. Adolf Donders: »Nebeški in zemeljski kruh delavcev«. — Zvečer ob 8. uri ima v stolnici pri sv. Štefanu nemško pridigo dr. Mihael Napotnik, knezoškof lavantinski. — V petek, dne 13. septembra od 6. do 8. ure pridige in pontifikalne maše. Dopoldne in popoldne molitvene ure in zborovanja odsekov. Zvečer od 5. do 7. ure slavnostno zborovanje v Rotundi. Govore: Msgr. Ivan Stöber: »Sv. Alfonz in sv. Klemen Hofbauer«; Dr. Mihael Hoffman S. J.: »Evharistija in redovno življenje«; grof Alfred Resseguier: »Mir narodov pred tabernakelnom«; P. Bonaventura Krotz: »Obnovljenje pastirskega delovanja«. — V soboto, dne 14. septembra od 6. do 8. ure pridige in pontifikalne maše. Dopoldne od 11. do 1. ure slavnostno zborovanje v Rotundi. Govore: Dr. P. Künzle: »Mati lepe ljubezni in evharistija«; profesor Geza Somnich: »Evharistija in bodočnost cerkve«. Sklepni govor kardinala van Rossum. Popoldne ob pol 3. uri slavnostni koncert v dvorani glasbenega društva (Musikvereinssaal): Klafsky: »Rosa mystica«, P. Hartmann: »Zadnja večerj«. — V nedeljo, dne 15. septembra zjutraj pontifikalne maše in obhajila.

Procesija.

Za procesijo se morajo zbrati naši udeleženci ob pol 8. uri pred frančiškansko cerkvijo, kjer jih bodo reditelji uvrstili v skupine. Vsaka skupina bo imela na drogu čitljiv napis. Zastave se uvrste spredaj. Udeleženci gredo po štirje skupaj. Deske za napise posameznim skupinam je treba prinesiti s seboj.

Duhovniki čistilci.

Povodni evharistični shoda bo v ponedeljek, dne 16. septembra, pri č. oo. frančiškanih na Dunaju, I. Singerstrasse, zborovanje duhovnikov čistilcev presvetega zakramenta.

Dnevni red: Ob 6. uri se izpostavi presv. Rešnje Telo; ob 8. uri 30 minut bo pridiga; ob 9. uri velika sveta maša v zahvalo za evharistični kongres; ob 10. uri zborovanje v refektoriju č. oo. frančiškanov; ob 3. uri popoldne se zborovanje nadaljuje, in sicer: 1. poroča č. g. dekan Rössler o stanju društva; 2. predavanja; 3. nasveti in razgovor. Ob 5. uri zvečer pridiga, blagoslov. Te Deum. Prečast. gg. škofa brnški in spiski bosta imela nagovor. — Uljudno ste zlasti duhovniki čistilci povabljeni, da se udeležite zborovanja, da bo tudi naša škofija zastopana.

Zmaga obmejnih Slovencev.

V četrtek, dne 29. avgusta t. l. so se vršile v veliki obmejni občini Selnica ob Muri, (župnija St. Ilj v Slovenskih goricah) občinske volitve. Občina leži ob Muri med Sielfeldom in Cmur-ekom, in je poleg Ceršaka najsevernejša točka obmejnega Slovenstva. Dosedaj se je volilo v tej občini samo 12 odbornikov, letos pa se jih je volilo 18. Občina je tretja največja občina mariovskega okraja. Agitacija je bila zelo živahna. Posebno za III. razred je bil hud boj. Tukaj volijo mnogi nemški volilci, ki imajo v tej občini gozdove in vinograde. Teh je do 60. Naša stranka, ki se je za volitve sicer dobro pripravila, je bila prepričana, da zmaga v II. in I. volilnem razredu, a da bi prodrla tudi v III., nismo mislili.

A dan 29. avgusta nas je presenetil. Volitve v III. razred se je udeležilo nad 100 volilcev. Naši kandidati iz Maribora Fr. Zebot iz Maribora, Fr. Šef, A. Jausnik, Ivan Grofič, Jos. Lorber in Fr. Brus so dobili od 60 do 91 glasov. Tudi namestniki so vsi naši. Nasprotniki so popolnoma podlegli. Volilna komisija, kateri je predsedoval g. Fr. Zebot je imela s skrutinijem za III. razred opraviti cele 3 ure. Da smo dobili ta razred, je zavladalo veliko veselje med našimi.

V II. razredu ze bilo oddanih od 57 40 glasov. Dobili so našinci Očkerl, Kušter, Pekljar, Hader, Poš in Šmirnau kot odborniki 27 do 33 glasov, ostalo nasprotniki, namestniki so tudi vsi naši in so dobili od 21 do 35 glasov.

I. razred je obsegal 23 volilcev; volitve se je udeležilo 15. Izvoljeni so sami našinci: župan Ferline 15, veleposestniki Gornik, Golob, Šmid 15, Bohl

14 in Hercog 9 glasov. Namestniki tudi naši.

Volitev je trajala do poznega večera. Dasi ravno je bilo mnogo dela na travnikih, vendar je prišlo ure daleč mnogo volilcev, ki so rešili čast obmejne slovenske občine. Zmaga ni brezpomembna. Naši ljudje so dobili zopet novega poguma za nadaljnje boje.

Tudi naši kmetje so v tej občini še dobro ohranjeni. I. in II. razred je popolnoma naš in še bo naš ostal. Ljudstvo je varno, se oklepa naših posojilnic in se gospodarsko leto za letom ojačuje. Volitev župana se vrši v nedeljo 8. septembra in bo zopet izvoljen dosedanj začasni župan g. Fran Ferline.

Primorske vesti.

p Sestanek istrske katoliške mladine v Bermu je seveda hudo vznemirilo tisto peščico istrskih hrvatskih svobodomiselcev, ki imajo svoje duševno središče v reškem »Novem Listu«. Nek dopisun je zmazal o shodu v Bermu dolgo lažljivo poročilo, polno psov, kakor bi jih niti »Slovenski Narod« boljšje ne mogel. Tako nizkotno ne pišejo in niso nikdar pisali niti laški iredentovski-čifuski listi. Posebno sta mu ostala v želodcu Fr. Terseglav in kmet Peter Sironič; prvega zmerja s »faliranim študentom«, drugega pa tudi osebno napada. Najbrže je zagrešil ta dopis res kak falirani študent, katerih je v liberalnih vrstah v Istri jako veliko, ker delovanje teh gospodov obstoja itak v samem krokanju za žive in mrtve. Dopisnik »Novega lista« je gotovo prišel na bermški shod močno izkrokran, samo da ni, kakor sicer krokarji, videl vsega dvakrat, ampak vsake stvari za eno tretjino menj. Ljudstva je videl okoli 350, toda 300 je bilo samo organiziranih mladeničev, ostalo ljudstvo pa je liberalni dopisnik videl v taki megli, da mu je kar izginilo. Laž je tudi, da se je za shod »bobnalov«, nasprotno se ni zanj razun pri mlad. društvih, lahko rečemo, da nič agitiralo. In vendar je tako vspel, da so ljudje rekli, da niso še takega tabora videli. Ljudstvo, ki je bilo navzoče, bo zdaj lahko spoznalo, koliko je treba verjeti »smradu z Reke«, kakor je »Novi List« drastično označil naš vrli Peter Sironič. — Skoro vsi pravaški listi iz Banovine in Dalmacije obširno poročajo o sestanku v Bermu in navajajo veliko število prisotnega naroda.

p Anton Gabršček se poslavlja. A. Gabršček se v »Soči« 31. avgusta ginjaivo poslavlja od bralcev tega lista in izjavlja, da izroča skrb za ta imenitni list »večji družbi rodoljubov«. Hvali se, koliko je storil za »osvobojo« goriških Slovencev. Ne pove pa, kako so vsa njegova liberalna podjetja prišla na politični in gospodarski kant. Mislimo, da za Antonom Gabrščkom goriški Slovenci ne bodo preveč žalovali.

p Puljski magistratovci pred sodiščem. V soboto se je vršila pred rovinjskim sodiščem razprava proti bivšemu uradniku puljskega mestnega davčnega urada, Francu, in proti založniku vina, Pilatu. Razprava je doglala, da sta Frank in Pilat puljsko mestno občino sporazumno ogoljufala za precej velike svote. Obsojena sta bila prejšnji uslužbenec mestnega davčnega urada Franco v petmesečno, založnik vina pa v enoletno težko ječo.

p »Banca Friulana« v Gorici je bila te dni izbrisana iz združnega registra. — Posle bivše »Banca Friulana« je prevzela neka tridentinska banka.

p Potres na Bovškem. Iz Bovca nam poročajo, da so čutili tam dne 28. t. m. ob 2. uri popoldne še precej močan potres.

p Izpred sodišča. V četrtek se je imela vršiti pred goriškim okrožnim sodiščem kazenska obravnava proti onemu Antonu Ipavcu iz Ročinja, ki je, kakor je že znano, v pijanosti rekel, da ima pripravljeno bombo za nadvojvodo Josipa Ferdinanda (katero v resnici ni imel), ko se bo ob priliki avtomobilske dirke peljal skozi Ročinj in ki je v svoji hudobiji označil g. župnika Kadenara, ker mu je ta žugal, da ga bo tožil zaradi dolžnih mu 400 K, za svojega sokrivca. Obravnava se ni vršila, ker je njegov zastopnik dr. Stanič vložil prošnjo, da se Ipavca izpusti iz preiskovalnega zapore, kateri prošnji so se priložili tudi sodnijski spisi, katerih pa višja instanca še ni vrnila.

p Slovensko gledališče v Trstu. Letos bo gledališka dvorana v »Narodnem domu« prenovljena. Igrala se bo v četrtek, nedeljo in v praznikih. Na novo so angažirani gospa Ilčičeva, gdčna Thalerjeva, gdčna Wintrova, gospod Ilčič, g. Toplak, vsi bivši člani ljubljanskega gledališča in drugi. Režiser je tudi tobot gospod Dragutinović. Ka-

pelnik je gospod Polić. Igrala se bo tudi opera in opereta.

p Premeščenja v šolski službi v Istri. Nadučitelj g. Anton Urbančič je premeščen iz Boljunca v Predloko, nadučitelj g. Fran Ferjančič iz Predloke v Boljunec.

Koroške novice.

k Roparski umor. Zaprlj so in oddali celovškemu sodišču delavca Rombo in Kavčiča, ki sta na sumu, da sta julija t. l. oropala in ubila ključavničarskega mojstra Setrna v Mlinarih v beljaškem okraju ter ga vrgla v Zilo.

k Okoli 20 glav živine je poginilo, kakor smo že poročali, blizu Tinj pri Grabštanju. Kakor se zdaj poroča, so v tem kraju, kjer se nahaja močvirje, izvrševali pognojilne poizkuse s Tomažovo žlindro in kalijem. Živina je zavžila to sol in vsled tega poginila.

k Za primarija koroške deželne norišnice je imenovan provizorični dr. Konrad Meusburger.

k Poslanec Dobernig je imenovan za častnega člana »Bauernbunda«.

Novice s Hrvaškega.

h 3769 Hrvatov odpotuje na evharistični kongres na Dunaju. Nadškof dr. Bauer bo stanoval pri nadvojvodi Frideriku.

h Zgorela je v soboto v Zagrebu hčerka nekega redarja, triletna Marica Pisačić, ko se je igrala z užigalicami.

h Duhovniške vesti. Pavel Lončar, kaplan v Pokupskem pride za prefekta v sirotišnico v Požegi, novomašnik Iv. Lovriček pa za kaplana v Pokupsko.

h Goljufivi zavarovalni agent Magenheilm je bil v Zagrebu zaradi različnih goljufij, ki dosegajo vsoto 900 K, obsoje na dve leti ječe.

NOTRANJE POLITIČNE ZADEVE.

»Magyar Hirlap«, glasilo grofa Julija Andrassyja, poroča, da nameravajo razpustiti ogrsko-hrvaški državni zbor in razpisati nove volitve. — N. Fr. Pr. poroča, da skličejo delegacije med 25. in 27. septembrom. — Dne 8. septembra ob 9. uri 55 minut se odpelje prestolonaslednik Franc Ferdinand k velikim vajam na Ogrsko. V Mako se pripelje 9. septembra ob 6. uri 36 minut, ob 8. uri 3 minute se pripelje prestolonaslednik v Mejehegyes. Veliki vaj se udeleže tudi nadvojvode Leopold Salvator, Friderik in Karel Albreht, vojni minister Auffenberg, ministra deželnih bramb Georgi in Hayai, načelnik generalnega štaba podmaršal Schemua, baron Conrad, tuji vojaški atašeji in drugi vojaški dostojanstveniki. Velike vaje se vrše 10., 11. in 12. septembra, 9. se vrši poizvedovanje. Dne 12. t. m. se prestolonaslednik odpelje nazaj na Dunaj, kamor se pripelje 13. t. m. zjutraj.

IZ TURČIJE IN BALKANA.

Nasproti poročilom, da so prekinili Lahi in Turki mirovna pogajanja, izjavlja v »Lokalanzeigerju« turško zunanje ministrstvo, da so mirovna pogajanja v Švici res za nekaj dni odgodili, a da jih 2. t. m. nadaljujejo in da je z dosedanjim izidom turška vlada zadovoljna. — Dne 31. t. m. so napadli Turki z zahodne strani italijanske utrdbe pri Miratu in neko laško karavano. Lahi so hiteli karavani na pomoč in po hudem boju zapodili Turke, ki so izgubili 100 mrtvih in ranjenecv, medtem ko so imeli Lahi 1 mrtvega in 10 ranjenecv. — V Albaniji je splošno mirno. Skopje so Albanci zapustili v najlepšem redu. Potrjuje se, da so ločeni severni Albanci v tri skupine. Prva skupina zahteva koncesije v postavnih obliki, druga skupno z južnimi Albanci avtonomijo v okviru osmanske države, tretja pa zahteva, da naj se odpravi ustava in da prevzame vlado odstavljeni sultan Abdul Hamid. — Angleži sodijo, da se bolgarska vlada ne bo mogla ustavljati ljudstvu in bo morala napovedati Turčiji vojsko. Preprečila bi se turško-bolgarska vojska le, če da Turčija Makedoniji samoupravo pod krščanskim guvernerjem. — Bolgarsko sobranje se skliče sredi septembra.

SOCIALISTI IN VOJSKA.

Voditelj socialistov največjih držav na svetu se zdaj posvetujejo o predlogu, če kaže proglasiti splošno stavko v slučaju, da izbruhne v Evropi kaka vojska.

STRANKARSKI SHOD AVSTRIJSKE NEMŠKE SOCIALNE DEMOKRACIJE

prične zborovati 31. oktobra. Predvsem se nameravajo pečati z delavsko obrambno postavodajo.

Dnevne novice.

— **Shod S. L. S. v Kovorju.** Na prošnji županstva je prišel semkaj dne 1. septembra g. deželni poslanec Piber, da nam je pojasnil nekatere reči o vodovodu. To je bilo ravno zdaj posebno potrebno, ker se je treba odločiti za ali zoper vodovod, in je bilo mnogo pomislekov o tej reči. Pojasnoval nam je gospod poslanec nadalje gospodarstvo deželnega zbora v korist vseh stanov, navedel nekaj števil kmetom in obrtnikom koristnih izdatkov, spodbujal nas, da naj se poslužimo tudi mi dobrot, katerih so deležniki kraji, ki se zanje oglašajo. Priporočili smo mu tudi regulacijo Bistrice, ki ravno kovorski fari dela veliko škodo. Bili smo prav zadovoljni s pojasnili in mu izrekli zahvalo za njegov poduk.

— **Mladeniški shod** in javna telovadba Orlov se je vršila včeraj v Šmarju pri Ljubljani. Govorila sta dopoldan mnogobrojnemu ljudstvu dr. Lampé in F. Terseglav. Kljub neugodnemu vremenu se je tudi veselica popoldan povoljno obnesla. Liberalizem v Šmarju je predstavljala razglašena harmonika, ki je cvilela pri Škerjancu. Boljše mož ni mogel simbolizirati cijazaste liberalne politike.

Kmetijska zveza za kočevski okraj je priredila 25. avgusta predavanje v Dolenji vasi (pri Ribnici). Govoril je živinorejski instruktor g. Kristof o pašnikih in vzgoji mlade živine. G. poslanec Bartol pa o občinskih posredovalnih uradih in novem cestnem zakonu. Udeležba je bila obila.

— **»Mladost«** je izšla v soboto, a se zaradi nepričakovane ovire ni mogla še razposlati. Razpošlje s esredi tega tedna.

— **Dr. Hudnik umrl.** V nedeljo, dne 1. septembra ob 6. uri zjutraj je umrl v Postojni na domu svoje soproge dr. Hudnik. Listi so že poročali, da je bil prejšnji mesec pomiloščen. Nekaj dni je bival na posestvu g. Jerice Dekleva v Malem Otoku, zadnje dni pa na domu svoje soproge v Postojni. Moči so ga rapidno zapuščale. V ponedeljek, ko je bil še pri popolni zavesti, je prejel vs sv. zakramente za umirajoče. Bil je popolnoma udan v božjo voljo. Kmalu nato je izgubil zavest. Pogreb bo v Postojni v torek popoldne. Dr. Hudnikovo družino je zadela še druga bridka izguba. V noči od ponedeljka na torek je umrla v Ljubljani dr. Hudnikova najstarejša hči Zdenka. Danes teden je bila še pri maši v Postojni, zvečer so jo pripeljali v Ljubljano k operaciji, ki je pa ni prestala. V četrtek so jo pripeljali sem v Postojno in jo pokopali na tukajšnjem pokopališču. Pretresljivo je bilo, ko se je pogrebni sprevod pomikal proti pokopališču mimo hiše, kjer se je boril za smrtjo dr. Hudnik in kjer je ob njegovi postelji žalovala globoko potrta soproga.

— **Vič.** (Krst triletnega otroka. — Vlak raztrgal dekleta. — Smrt.) Po triletnem odlašnju se je vendar uklonila Frančiška Kristan ukazju višjih oblasti, da je poslala svojo 24. junija 1909. rojeno hčerko »Rosano« h krstu. Dasi je bilo že pozno zvečer, vendar se je zbralo v tukajšnji župni cerkvi mnogo mladih in odraslih radovednežev, da bi prisostvovali tej za nas redki svečanosti. Je bilo pa res nekaj ganljivega videti triletno »Rosanko«, ki se je vedla med celim obredom prav resno. Ko je sprejela sv. krst se je krstiteljku poklonila, zahvalila in podala ročico. — V nedeljo zjutraj je nesla M. Ambrož iz Rožne doline svojemu bratu v tobačno tovarno zajutrek. Ko pride na prehod železnične proge za »Cesarskim vrtnom«, počaka da je odšel »Vrhničan«, a ni zapazila, da ob istem času dirja nasproti brzovlak proti Trstu. Še predno se tega zave, jo vrže stroj na tla ter jo pretrga čez pas, kjer takoj mrtva obležti. Razmesarjeno truplo so odpeljali v mrtvašnico k Sv. Krištofu. Ponesrečena je bila zelo blaga, vestna služkinja svojega brata. Bila je marljiva članica Marijine družbe. Našli so pri njej mašno knjižico, ker je hotela iti spotoma k sv. maši in prejeti sv. zakramente. Nekako ob isti uri se je na Glincah preselila tudi v boljšo domovino okoli 30 let stara Ana Zupan, delavka tobačne tovarne. Pretrgala ji je nit življenja sušica, ki se je letos pri nas kaj močno vdomačila zlasti med tobačnim delavstvom.

— **Poroka.** Alojzij Lilijs, učitelj v Polšniku se poroči jutri, 3. septembra z gđ. Marijo Globelnik. Poroka se vrši na Brezjah.

— **»Kaisergarten«**, znano podjetje na Dunaju, ki je stopilo na mesto faliranega »Venedig in Wien«, je prišlo v konkurz.

— **Razpisana srednješolska mesta.** V zadnjem času so bila razpisana sledeča mesta: Ravnateljstvo mesto: Dunaj, XXI. (realg., 20. IX.). —

Klasična filologija: Linc (g., 8. IX.). — Moderna filologija: Dunaj VI. (r., Fr. D., 10. IX.). — Zgodovina zemljepis: Brno (žen. uč., 1. XI.). — Suplenture: Dunaj (Reinerjeva realg., 2. historični suplenturi, 7. IX.), Dunaj VI. (g. D. I. gr., L. Gr. d., 14. IX.), Gradec (realg., Fr. D., 7. IX.). — Kratice in znaki kakor navadno.

— **Priporočljiv mizar.** Že kaznovani Rudolf Česnik iz Podgorja se je naselil v Stranski vasi. Tu mu je dala vdova Beland, gostilničarka, narediti pri progi železnice barako za vinotoč. Iz te barake je vedno zmanjkovalo vino in enako. Domači so sumili takoj Česnika. Ukradenega je bilo v teku treh tednov 90 litrov vina, od 22. na 23. avgusta pa zopet vino in sod piva ter jedila. Prejšnjo noč je deževalo in tako so se poznale stopinje in tako je orožništvo ujelo tata Česnika in njegovega pomagača Jožefa Stanišata od tam. Pri hišni preiskavi pri Česniku so našli več steklenic ukradenega vina in jedila, pred hišo pa v zemljo zakopani sod piva. Ta dva sta prišla v barako skozi okno, katerega sta ubila in potem skozi pot, kjer sta odtrgala desko, v klet. Preje pa je Česnik odpiral s ponarejenim ključem. Oba so stavili pod ključ. Česnik se pa radi tega razžaljenega čuti in je ovadil zaradi žaljenja časti okradenega gospodarja.

— **Pri strojih sta ponesrečila.** Alojzij Šuštaršič, 6 let stari posestnika sin v Tomišelju se je smukal pri mlačvi okoli mlatilnega stroja, nakar ga je prijel »gepel« pri stopalih za desno nogo in mu jo poškodoval. — Marija Steh, delavka v predilnici v Litiji, je znažila stroj. Po neprevidnosti jo je pa zgrabil stroj za sredinec desne roke in ji ga zmečkal.

— **Puška ni za vsakega.** Posestnik Janez Erjavc iz Viča se ni, kakor sami pravi, še nikoli s puško streljal. Dne 25. avgusta je privikrat streljal na neko desko v Znidaršičevem vrtu iz daljave 20 korakov. Erjavc pa ni desko zadel, pač pa gostinja Jožefa Viher, ko je v istem trenutku nesla kruh domu in se je poslužila bližnice, katera pelje mimo Znidaršičevega vrta. Zadel jo je v prsa in jo opasno poškodoval.

— **Novo postajališče** nameravajo ustanoviti na progi Trbiž-Ljubljana ob km 19, 5/7 med postajami Kranjska gora in Dovje. Novo postajališče je namenjeno prebivalcem vasi Srednji vrh in Rute, ki štejeta 400 prebivalcev, kakor tudi turistom, ki obiščejo Martulikov jarek. Politichen obhod z ozirom na nameravano postajališče je razpisan 17. t. m. ob 11. uri dopoldne pri čuvajnici št. 17.

— **Odlikovan** je bil c. kr. višji okr. zdravnik dr. Ignacij Jelovek v Radovljici, ki je postal medicinski svetnik.

— **Umor in samoumor.** Kakor smo že poročali, je 29. t. m. popoldne okrog pete ure ustrelil Karol Stoßreiter (ne Zadre, kakor je bilo napačno poročano), revident in riževi tovarni v Trstu, ob reški cesti med Rakitnikom in Zalogom pri Postojni, svojo zaročenko Malči Černjač, rojeno v Rakitniku, službo v Trstu, ki je bila takoj mrtva, njeno prijateljico nevarno ranil in izvršil samoumor. Stoßreiter in Černjač ležita v mrtvašnici pri Sv. Ivanu, težko ranjeno so prepeljali v postojnsko bolnišnico. Vzrok samoumora je baje sledeči: Karol Stoßreiter je nameraval poročiti Malči Černjač, s katero je bil znan že več let. Zadnje čase se je pa Černjač seznanila z bratom njene prijateljice ter odbila Stoßreiterja, prijateljica jo je pa vzpodbujala. Zadnje dni je bivala Černjač z prijateljico v Rakitniku na dopustu. Dobila je brzojavko, naj se radi nujnega dela v trgovini vrne v Trst, kar je tudi hotela storiti. Stoßreiter se je 29. t. m. pripeljal iz Trsta v Rakitnik, kamor je že prejšnja leta večkrat zahajal, dobil dekletu, ko sta se vračali iz Postojne in po kratkem razgovoru izvršil strašno dejanje.

— **Novomeško porotno sodišče.** Dne 31. avgusta je sedel na zatožni klopi 15letni trgovski vajenec Avguštin Kopitar rojen v Krašni, zaradi umora in tatvine. Po sklepu zaslišanja prič je sodni dvor na zastopnika dr. Ravničarja predlog, porotno obravnavo preložil v svrhu opazovanja duševnega stanja gori omenjenega po psihiatrih. — Popoldne je sedel na zatožni klopi radi tatvine in ropa s skupno ječo 20 let predkaznovani krojač Miha Hudoklen. Po prestani 7letni ječi, meseca junija je zopet padel v staro navado. Tako se je tudi podnevi priklatil v Mačkove v hišo in brskal po skrinji. Ko je vstopila gospodinja, jo je pogledal in na vprašanje dejal: »Nič, nič ne iščem«. Ko je začela upiti, je skočil skozi okno in odnesel mošnjiček denarja. Porotniki so vprašanje radi tatvine iz navade enoglasno potrdili in

sodni dvor prisodil je starega grešnika v 4letno ječo in po prestani kazni se odda v prisilno delavnico.

MONGOLCI PROTI KITAJSKI.

Iz Peterburga poročajo, da je odpadlo od Kitajske šest južnih in notranjih mongolskih knezov, ki so se pridružili neodvisni Mongolski. Kitajske uradnike in Kitajce na Mongolskem nameravajo pomoriti.

VELIKI NEIMRI V BRAZILJI.

Iz Rio de Janeira poročajo, da so izbruhnili v mestu Belen veliki nemiri. Zažgano je poslopje lista »Provincias«, nakar so izgreddniki zažgali hišo politika Antonija Lemos, ki so ga vjeli. Ubityh je bilo veliko ljudi. Trgovine in uradi so zaprti.

Razne stvari.

Tri vojake v Hercegovini ubila strela. Ob končnih vajah med 15. in 16. armadnim zborom pri Uloku je udarila strela v patroljo pešpolka št. 51. Tri vojake je strela ubila, enega pa nevarno ranila.

Jubilej parobroda. Dne 30. m. m. je minulo 100 let, ko je vozil na Angleškem prvi parnik.

Železniška nesreča na Ogrskem. Pri Šopronju je zadel 31. m. m. neki osební vlak s tovornim vlakom. Več oseb je nevarno ranjenih.

Hermana Schwarzerja, ki je v Romanshornu v Švici ustrelil sedem oseb in jih več nevarno ranil, je policija prišla. Schwarzer je streljal tudi nase in se nevarno ranil.

Ciankali na otroškem igrališču. Iz Liebna na Češkem se poroča, da se je igralo 30. m. m. več sto otrok na Tyršovem trgu. Štiriletna hčerka čevljarja Vrbenskega je našla na tleh nekaj belega in je košček, ker je mislila, da je sladkor, snedla; komaj je pa zavžila košček, so jo napadli krčji. Neki ženski je še rekla, da je jedla sol, kmalu nato je pa umrla. Policija je dognala, da je neki tat pustil v parku zavoj, v katerem je bilo več kilogramov ciankalija. Veter je odprl zavoj, vsled česar je padlo nekaj koščkov strupa na tla. Sreča je, da ni ciankalija jedlo več otrok. Sodijo, da je bil ciankali ukraden v neki kemični tovarni.

VISOKI GALIŠKI ŽELEZNIŠKI URADNIKI OSUMLJENI TATVINE.

»Slowo Polskie« poroča, da je dobivala Lvovska policija od leta 1909 nadalje ovadbe o velikih tatvinah na galiških železnicah, ne da bi bili mogli tatove izslediti. Železniško ministrstvo je odposlalo pred kratkim v Lvov nekoga sekčnega načelnika, da preiskuje skrivnostne tatvine. Nekaj časa prej, ko se je pripeljal sekčni načelnik v Lvov, je izginil brez vsake sledi neki zaboj s porcelanom. Slučajno je obiskal sekčni načelnik pisarno komisarja Lvovskega namestništva, Siebauerja, ki je na dopustu in zagledal porcelansko skledo, ki jo je po opisu ukradenih stvari takoj izpoznaval, da je morala biti ukradena. Siebauer je zet namestnika ravnatelja Lvovskega ravnateljstva državnih železnic, Makusza, proti kateremu so takoj uvedli disciplinarno kazensko postopanje, kakor tudi proti načelniku tovarnega skladišča, Czarnozynskemu.

ODVETNIK DEFRAVDANT IN PONA-REJEVALEC MENIC.

Kutna Gora, 2. septembra. Danes se je pričela porotna razprava proti odvetniku dr. Rudolfu Reimannu iz Kolina, ki bo trajala cel teden. Odvetnika toži državno pravdnistvo radi hudodelstva poneverbe in ponarejanja menic in radi prestopka proti varnosti premoženja. Povabljenih je 54 prič. Dr. Reimann je otvoril julija 1906 v Kolinu odvetniško pisarno, dota njegove žene je znašala 25.000 K. Obtožencu je šlo začetkom dobro, v drugi polovici leta 1909 je pa zašel v denarne težkoče. Pomagal si je tako, da je poneverjal depozite svojih klientov in da je ponarejal njih podpise na menicah. Depozitov je poneveril nad 61.000 K, s ponarejenimi menicami si je pa prilastil nad 51.000 K. Dr. Reimann priznava, da je kriv. Kam je prišel denar, 237.733 K v celoti, preiskava ni dognala in tudi Reimann tega noče povedati. Izgovarja se namreč, da je moral plačati več dolgov in da je zato postal pasiven.

VELIKA NESREČA NA MORJU. Danski parnik »Kursk« potopljen. — Utonilo 20 mož.

Kodanj, 2. septembra. Potopil se je danski parnik »Kursk« ob nizozemski obali. »Kursk« je vozil iz Antwerpna v Peterburg. Posadka, močna 20 mož, je utonila.

NESREČA NA JEZERU.

Tri osebe utonile.

Berolin, 2. septembra. Včeraj opoldne se je prekucnil na Rummelsburg-

skem jezeru čoln, v katerem se je vozilo osem oseb, med njimi sedem članov nekega veslaškega kluba in njih gost. Vsi veslači so padli v vodo. Gost in dva člana kluba sta utonila, ostale ponesrečence so rešili.

ŠOLSKE VESTI.

C. kr. deželni šolski svet je sporazumno s kranjskim deželnim odborom in z vodstvom salezijanskega zavoda na Rakovniku nadučitelju Maksu Bajcu v Šmartnem pod Šmarno goro in učitelju ljudske šole v Zgornjih Pirničah, Frančišku Kuharju, dovolil s 1. septembrom dopust, da se lahko uporabljata kot učitelja v salezijanskem zavodu na Rakovniku. Dosedanja učitelja salezijanske zasebne ljudske šole na Rakovniku nadučitelj Janez Kiferle in začasni učitelj Franc Lončar se 31. avgusta odpokličeta s svojih dosedanjih mest. — Bivša suplentinja dekliske ljudske šole v Ribnici Karolina Kromar je imenovana za začasno učiteljico na šestrazredni ljudski šoli v Dobropolju in dosedanja začasna učiteljica pri Sv. Duhu Marija Kovač za začasno učiteljico na ljudski šoli v Loškem potoku.

Ljubljanske novice.

Ij Duhovnih vaj učiteljic se udeležuje 52 učiteljic. Vodi jih p. Hrubež J. S.

Ij Tujski promet v Ljubljani. Meseca avgusta je prišlo v Ljubljano 8528 tujcev, tedaj 1450 več nego meseca julija in 837 več kakor lani meseca avgusta. Nastanilo pa se je v hotelu »Union« 1673, »Slon« 1481, »Lloyd« 792, »Cesar avstrijski« 499, »Ilirija« 437, »Malič« 332, »Južni kolodvor« 316, »Strukelj« 290, »Tratnik« 193, »Tivolija« 157 in v ostalih gostilnah in prenočiščih 2358 tujcev.

Ij Nesreča. V soboto je peljal Končanov hlapec Karel Melihen iz Rožne doline v Kozarje pivo. Ko se je zvečer vračal nazaj, sta se mu konja splašila, pri čemur je Melihen padel z voza in so mu šla kolesa čez obe nogi ter ga tako poškodovala, da je onemogel obležal na cesti. Ko je pozneje prišel mimo neki posestnik, ga je djal na voz in pripeljal k Končanu, odkoder so ga potem poslali v deželno bolnišnico.

Ij Poneverba. V soboto je aretovala policija 26letno natakario Marijo Kastelic iz Lesičja pri Rudniku, ker je bila sumljiva, da je svoji gospodinjki mesarici in gostilničarki Mariji Cirman v St. Vidu pri Ljubljani v službi poneverila okrog 600 K in v malih zneskih nalagala v hranilnico. Ko je v soboto šla Cirman v mesto je tudi natakario odšla od doma ter ves denar dvignila iz hranilnice. Prišedši nazaj domov je svoje stvari pobrala in zopet v odsotnosti gospodinjke odšla. Nato je šla k neki prijateljici na Rimski cesti in ji dala spraviti 500 K denarja. Policija je spravljeno denar odvzela, natakario pa izročila deželnemu sodišču.

STRAŠNA NESREČA NA POCESTNI ŽELEZNICI PRI ELBERFELDU. 8 oseb mrtvih. — 6 nevarno in 25 lahko ranjenih.

Elberfeld, 2. septembra. Strašna nesreča se je pripetila včeraj popoldne okoli 1. ure pri Elberfeldu. Pri vlaku cestne železnice se je odtrgal slabo pripeti voz, ki je letel vedno hitreje po tiru nazaj, dokler ni skočil iz tira. V ponesrečenem vozu se je vozilo 45 potnikov. Voz je padel v jarek in se je popolnoma razbil. Izpod razvalin so čuli obupno bolešno kričanje in klicanje ponesrečenec na pomoč. Prihiteli so takoj ognjegasci, orožniki in drugi rešilci. Prvi del vlaka so medtem ustavili, potniki so izstopili in pomagali reševati. Pogled na razbiti voz je bil strašen. Deli razbitega voza so se zarili nekaterim potnikom v telo in povzročili strašne rane, iz katerih je drla kri, druge potnike so ranile razbite šipe; mrtvih je bilo takoj osem potnikov, 6 jih je bilo nevarno ranjenih in so jih takoj prepeljali v bolnišnico, 25 potnikov je manj nevarno ranjenih. Uvedli so takoj strogo preiskavo.

Telefonska in brzojavna poročila.

POLJAKI PROTI HEINOLDU.

Ischl, 2. septembra. Neki vplivni politik (Bilinski?) izjavlja, da se že čez nekaj dni odloči, če ostane Stürgkh ministrijski predsednik, ali odstopi. Ako odstopi, sodijo, da predlaga vladarju za svojega naslednika sedanjega notranjega ministra, barona Heinolda. Poljaki bi pa nasprotovali Heinoldovemu imenovanju, ker so Poljaki še vedno nanj nevoljni zaradi zahvale, ki jo je izrekel Rusinom, ko so z ozirom na brambno preosnovno prenehali obstruirati.

SRBI PROTI TURČIJI.

Belgrad, 2. septembra. Včeraj se je vršil ljudski shod, katerega se je udeležilo nad 3000 oseb in veliko častnikov. Govorili so se mnogi bojeviti govorci. Nato se je sklenila resolucija, v kateri se vlada pozivlja, naj nastopi kar najodločneje proti Turčiji. Med klici: »Boj Turčiji!« so se zborovalci mirno razšli.

ČEŠKI NARODNO-SOCIALNI OBČINSKI SVETNIKI ZA MIR NA ČEŠKEM.

Praga, 2. septembra. Na kongresu narodno-socialnih občinskih svetnikov na Češkem se je sklenila resolucija, ki se načelno izreka za to, da sklenejo Čehi in Nemci naroden mir. S pravo se pa mora istočasno tudi izpremeniti volilni red za češki deželni zbor, za okrajne in mestne zastope in naj se tudi izvede obramba narodnih manjšin.

ČEŠKI SOCIALNI DEMOKRATJE ZA VOLILNO PREOSNOVO ČEŠKEGA DEŽELNEGA ZBORA.

Zraga, 2. septembra. Izvršilni odbor češke socialne demokracije je razširil med nemškimi socialnimi demokrati v več sto tisočih izvodih letak, ki poziva nemške socialne demokrate, naj opuste svojo dosedanje rezervo in naj skupno s češkimi socialnimi demokrati prične boj za preosnovo volilnega reda za češki deželni zbor.

NOVE VOLITVE V RUSIJI.

Peterburg, 2. septembra. Ta teden se razpusti дума in razpišejo nove volitve za četrto rusko dumo.

POTOVANJE CESARJA VILJEMA V ŠVICO.

Berolin, 2. septembra. Predsednik švicarskega zveznega sveta, Forrer, je izjavil, da je za osebno varnost cesarja Viljema ob potovanju v Švici dobro preskrbljeno in da se ni treba nič bati. Nemški poslanik pl. Bülow izjavlja, da Viljemovo potovanje nima političnega namena in da hoče Viljem proučiti le švicarsko milico.

ALBANSKI OPROSTILI V VRATISTI JETNIKE.

Carigrad, 2. septembra. Pod vodstvom Salihaso so udrli v Vratisti v ječo Albanci in oprostili 70 jetnikov. V mestu vlada popolna anarhija. Prebivalstvo je oboroženo. Bazarji so zaprti.

NADOMESTNA VOLITEV V DALMATINSKI DEŽELNI ZBOR.

Zader, 2. septembra. Pri nadomestni volitvi v kmečkem volilnem okraju Kotor je bil izvoljen v dalmatinski deželni zbor kotorski protopresbiter Janez Bucin.

RAVNATELJ »KAISERGARTNA« UŠEL.

Dunaj, 2. septembra. Ravnatelj »Kaisergartna« (Venedig in Wien), ki je prišel v konkurz, je ušel v London.

ŽELEZNIŠKA NEZGODA.

Ustje (na Labi), 2. septembra. Včeraj ob treh popoldne je pri Podmoklih skočilo šest voz osebnega vlaka Podmokly—Praga s tira; dva voza sta se razbila. Trije potniki so težko ranjeni, šest pa lahko.

AMUNDSEN NI BIL NA JUŽNEM TEČAJU.

Kodanj, 2. septembra. Znanstvena komisija je izjavila, da Amundsen ni bil na južnem tečaju, pač pa mu je prišel četrtil milje blizu.

Tržne cene.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 2. septembra 1912.

Pšenica za oktober 1912	11.46
Pšenica za april 1913	11.96
Rž za oktober 1912	9.78
Rž za april 1913	10.41
Oves za oktober 1912	9.49
Koruzna za maj 1913	7.60

Efektiv trdnje.

Sprejme se takoj 2750 1

brivski pomočnik

pri ANTONU LESIČU, Jesenice, Gorjensko. Plača po dogovoru.

Ugledna rodbina sprejme za prihodnje šolsko leto nekaj

deklic na stanovanje in hrano. Mesečnine je 45 K.

Masov pove iz prijaznosti upravnistvo „Slovenca“ pod št. 2751. 2751 4

Ali imate že Slomškove razglednice „Slovenske Straže“?

Zahvala.

Za vse izkazano srčno sočutje povodom bolezni in smrti našega nepozabnega, ljubljene in dobrega soproga, oziroma očeta in deda, gospoda

Edvarda Schlegelna

živinozdravnika in učitelja podkovstva

kakor tudi za mnogobrojno častno spremstvo pri pogrebu ter za poklonjene krasne vence izrekamo tem potom vsem sorodnikom, prijateljem in znancom našo najiskrenejšo zahvalo.

V Ljubljani, dne 2. septembra 1912.

Zalujoči ostali.

SKRIVNOST

lahke, prožne hoje. Nobene utrujenosti več. — Trpežnejše od usnja.

Pristni

PALMA

kavčug-podpetniki

Dobiva se v vseh zadevnih trgovinah. 2755 5

Odda se lepa

2752 6

mesečna soba

brez oprave, na Mestnem trgu št. 25, II. nadstropje. Več se poizve istotam.

C. kr. l. drž. gimnazija v Ljubljani

(Tomanova ulica 10, zraven „Narodnega doma“.)

Šolsko leto 1912/13 se prične v četrtek, 19. septembra

s slovesno službo božjo ob 9. uri v domači kapeli.

Za I. razred se na novo vstopajoči učenci v septembru ne bodo opisali.

Na novo vstopajočim učencem od II.—VIII. razreda se je zglasiti dne 17. septembra dopoldne.

Vsi drugi učenci, ki so že doslej obiskovali ta zavod, se morajo javiti dne 18. septembra dopoldne.

Učenci, ki pripadajo po določbi c. kr. dež. šolskega sveta okrožju kranjske ali novomeške gimnazije, morajo imeti za sprejem na tukajšnji gimnaziji dovoljenje c. kr. dež. šolskega sveta.

Vsa natančnejša pojasnila se čitajo v posebnem naznanilu v šolskem poslopu.

V Ljubljani, dne 31. avgusta 1912.

Ravnateljstvo.

Mesto vsakega drugega obvestila.

Venci se hvaležno odklanjajo.

Gospa Apolonija Karlin rojena Gogala, naznanja v svojem in v imenu svojih otrok ter rajnikovih bratov in sester prežalostno vest, da je Vsemogočnemu dopadlo po dolgem, mučnem trpljenju poklicati k Sebi preljubljenega soproga, skrbnega očeta, nepozabnega brata, gospoda

DAVORINA KARLINA

c. kr. profesorja v pokoju

danes ob 8. uri zjutraj v 63. letu njegove starosti, večkrat previdenega s svetimi zakramenti.

Pogreb nepozabnega rajkega se vrši v torek 3. septembra ob 5. uri popoldne iz Leonišča na Zaloški cesti na pokopališče k sv. Križu.

Sv. maša zadušnica se bode darovala v sredo 4. septembra ob 8. uri zjutraj v trnovski cerkvi.

Priporočamo ga v molitev in blag spomin!

Ljubljana, dne 2. septembra 1912.

Globoko žalujoči ostali.